

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування
(назва її програми)

на тему: **«Формування страхових резервів страховика»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**
Ільчак Олена Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бондаренко Павло Валерійович
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Страхові резерви є грошовими коштами, які страхові компанії відкладають на випадок майбутніх страхових виплат. Ці кошти є основним джерелом забезпечення фінансової стійкості та можливості страхової компанії виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

Страхові компанії відіграють важливу роль у захисті населення від ризиків, що можуть призвести до фінансових втрат. Формування страхових резервів є ключовою складовою процесу страхування, оскільки це дозволяє компаніям бути готовими до оплати збитків, які можуть виникнути в майбутньому. Правильне формування страхових резервів дозволяє страховим компаніям покривати ризики, пов'язані зі страхуванням, та забезпечувати стабільну фінансову базу для подальшого розвитку.

Збільшення кількості ризиків та збільшення вартості збитків у багатьох галузях життя, таких як медицина та автостраховання, призводить до зростання обсягів страхування. Це означає, що страхові компанії повинні мати достатній рівень страхових резервів, щоб забезпечити можливість оплати збитків в майбутньому. А недостатній рівень страхових резервів може призвести до нездатності компанії виконувати свої зобов'язання перед клієнтами в разі страхових випадків, що призведе до втрати довіри клієнтів та негативного впливу на репутацію страхової компанії.

Актуальність дослідження пов'язана зі зміною методики формування страхових резервів. Для досягнення позитивних результатів, страховим компаніям важливо використовувати сучасні методики та технології, а також забезпечувати регулярне переглядання та корекцію рівня страхових резервів.

Отже, формування страхових резервів є важливою темою, яка стосується не тільки страхових компаній, але і страхувальників, регуляторів та суспільства в цілому.

Питаннями сутності, змісту та формуванням страхових резервів займалися як вітчизняні, так і іноземні вчені, серед яких Базилевич В. Д., Балицька М. В., Бігдаш В. Д., Куліков С. В., Мамонова Г. В., Марчева І. А., Осадець С. С., Сербиновський Б. Ю., Хемптон Д., Шахов В. В., Шелехов К. В. та інші.

Метою даної роботи є на визначення сутності страхових резервів та дослідження особливостей формування страхових резервів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити поняття та зміст страхових резервів;
- визначити класифікацію страхових резервів в Україні;
- охарактеризувати новітні підходи НБУ щодо формування страхових резервів в Україні;
- проаналізувати загальну страхову діяльність ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- проаналізувати формування страхових резервів ПрАТ «СК

«АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;

- спрогнозувати динаміку страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»
- охарактеризувати перспективи інновацій на страховому ринку України у 2023 році
- надати рекомендації щодо формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Об'єктом дослідження є процес формування страхових резервів.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади щодо формування страхових резервів.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи, для теоретичної частини було використано такі методи: використовувались загально теоретичні методи: дедукції та індукції, метод узагальнення для виявлення основних складових, що характеризують страхові резерви страхових компаній; для виявлення основних тенденцій у формуванні страхові резерви страхових компаній застосований метод аналітичних коефіцієнтів, горизонтальний аналіз, аналіз абсолютних і відносних показників, зрівняльний аналіз, ПЗ Office 2010, ПЗ Excel 2010, фінансовий аналіз рейтингових електронних журналів, двофакторне регресійне моделювання для виявлення прогнозних показників страхових резервів.

Інформаційною базою дослідження виступають законодавчі акти України, тези, наукові статті, монографії вітчизняних та іноземних вчених, підручники, збірники, матеріали науково-практичних конференцій, звітні дані діяльності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; науково-методична література; матеріали періодичних видань, дані інтернет, статистичні матеріали та інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи - 67 сторінок, 8 з яких - додатки. Основний зміст викладено на 54 сторінках, із них розміщено 17 таблиць, 20 рисунків. Список використаних джерел складається із 51 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: *Формування страхових резервів. Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: зб. мат. VI Всеукр. наук-практ. інтернет-конф.* (м. Київ, 16 листопада 2022 р.) Київ. КНЕУ, 2022

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади формування страхових резервів»** розглянуто поняття та зміст страхових резервів; класифікація страхових резервів; новітні підходи НБУ щодо страхових резервів в Україні.

У другому розділі **«Практичні засади формування страхових резервів ПрАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»** проаналізовано аналіз загальної страхової діяльності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;

прогнозування динаміки страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

У третьому розділі *«Рекомендації щодо покращення формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»*: надані перспективи інновацій на страховому ринку України у 2023 році; рекомендації щодо формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

ВИСНОВКИ

1. Страхові резерви є важливою частиною фінансової стійкості страхової компанії, оскільки вони забезпечують здатність компанії покривати виплати за страховими випадками, у разі їх виникнення. Величина страхових резервів не може бути однаковою увесь час, а отже залежить від різних факторів, включаючи види страхування, обсяги страхових полісів, статистику страхових внесків/виплат та інші ризики, пов'язані з діяльністю страхової компанії. Проаналізувавши думки різних вчених, було визначено, що страхові резерви – це сума премій, отримана від страхувальників за договорами страхування, яку резервують страховики задля гарантованих виплат майбутніх страхових відшкодувань у разі настання страхового випадку або передбачених обставин.
2. В Україні страхові резерви класифікуються згідно з положеннями Закону України «Про страхування» та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність страхових компаній. Класифікація страхових резервів включає наступні види: технічні та математичні резерви. В свою чергу технічні резерви поділяються на: резерви премій, резерви збитків та спеціальні резерви; а математичні резерви на: резерви належних виплат страхових сум та резерви довгострокових зобов'язань.
3. Національним банком України у 2022 р. було запропоновано законопроект щодо внесення змін до методики формування страхових резервів та розрахунку страхових виплат з метою забезпечення стабільної роботи, управління страховими компаніями, а також належного формування страхових резервів на рівні, достатньому для покриття зобов'язань страховиків перед страхувальниками. В цьому законопроекті пропонується встановити єдиний підхід щодо формування страхових резервів та стандартизування процедури перевірки достатності страхових резервів. Зазначено, що дані мають перевірятися на повноту, достовірність та відповідність вимогам цього проекту. Страховики повинні забезпечити доступ до необхідних і точних даних для осіб, які відповідають за розрахунок страхових резервів. Крім того, відповідно до даного положення, страховики повинні готувати внутрішній актуарний звіт за результатами розрахунків страхових резервів на визначену звітну дату. Також було вдосконалено вимоги, на підставі яких страховики розраховують страхові резерви та оцінюють їх достатність [31].

4. При аналізі загального фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» було виявлено різке зниження надходжень від поточних фінансових інвестицій може бути наслідком змін в інвестиційній політиці компанії або реорганізації фінансових активів. Також можливо, що це відбулось за рахунок збільшення капіталу та резервів, що вплинуло на інвестиційні можливості. На рахунок гарантійного фонду страхової компанії спостерігалось зростання на 10,35% у 3 кварталі 2022 року, що є позитивним моментом, оскільки він створюється для забезпечення безумовності страхових виплат страхувальникам при настанні страхового випадку [32]. Розглянувши динаміку власного капіталу ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», було видно зростання нерозподіленого прибутку, що може використовуватись для зміцнення власного капіталу або, на випадок, якщо компанія вирішила інвестувати в придбання нових активів, таких як нерухомість, що видно з аналізу активів компанії, що в свою чергу могло призвести до збільшення нерозподіленого прибутку. Це може бути стратегічним рішенням компанії для довгострокового росту та диверсифікації свого портфеля. В ході аналізу ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» було виявлено перевагу дебіторської заборгованості над кредиторською, що свідчить про очікування значних виплат в майбутньому, що покращує ліквідність компанії, оскільки вона очікує отримати більше коштів від своїх клієнтів, аніж виплатити зобов'язання кредиторам. Можливо, що страхова компанія має значну базу клієнтів або стабільні партнерські відносини з іншими страховими компаніями, що свідчить про високу стійкість та довгострокову успішність компанії. Високі показники ліквідності свідчать про те, що ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» має достатню кількість коштів, щоб виконати свої фінансові зобов'язання, зокрема, виплату страхових відшкодувань та забезпечення інших фінансових зобов'язань, що сприяє зміцненню фінансової стабільності компанії та її здатності опиратися фінансовим труднощам. Високий рівень ліквідності дозволяє страховій компанії швидко реагувати на зміни на ринку, інвестувати в нові проєкти або розширювати свою діяльність. ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» можна вважати платоспроможною компанією, оскільки фактичний запас платоспроможні переважає над нормативним.
5. Спостерігається зростання резерву збитків на 218% у 3 кварталі 2022 році в порівнянні з 2021 роком. Можливо це пов'язано зі зниженням доходності інвестицій, тому що це може призвести до збільшення резерву збитків. Оскільки страхові компанії зазвичай вкладають свої резерви в інвестиції з метою збільшення прибутку, то якщо доходність інвестиційних портфелів компанії зменшується, вона може збільшити резерв збитків, щоб компенсувати можливі збитки і зберегти фінансову стійкість. Оскільки компанія знизила суму резерву

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є процес формування страхових резервів

У роботі розглядаються теоретичні засади формування страхових резервів: поняття та зміст страхових резервів; класифікація страхових резервів; новітні підходи НБУ щодо страхових резервів в Україні.

Проаналізовано практичні засади формування страхових резервів ПрАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: аналіз загальної страхової діяльності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; прогнозування динаміки страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Запропоновано рекомендації щодо покращення формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: перспективи інновацій на страховому ринку України у 2023 році; Рекомендації щодо формування страхових резервів ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Ключові слова: страхові резерви, фінансові ресурси страхової компанії.

ANNOTATION

Ichak O.O., "Formation of insurance reserves of the insurer",
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»
under the program «Finance, Financial Management and Insurance»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2023

Thesis consists of three chapters. Object of study there are a process of formation of insurance reserves.

Diploma thesis deals with theoretical principles of formation of insurance reserves: concept and content of insurance reserves; classification of insurance reserves; the latest approaches of the NBU regarding insurance reserves in Ukraine.

The practical principles of formation of insurance reserves of PJSC ARSENAL INSURANCE PJSC were analyzed: analysis of the general insurance activity of PJSC ARSENAL INSURANCE PJSC; analysis of formation of insurance reserves PJSC "ARSENAL INSURANCE SC"; forecasting the dynamics of insurance reserves PJSC SC ARSENAL INSURANCE

Recommendations for improving the formation of insurance reserves of PJSC SC ARSENAL INSURANCE are offered: prospects for innovations in the insurance market of Ukraine in 2023; Recommendations on the formation of insurance reserves PJSC "ARSENAL INSURANCE SC".

Keywords: insurance reserves, financial resources of the insurance company.